

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 1 D, od 20—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici petih vrst 3 D;
 poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p.
 Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema in podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
 V inozemstvu 65 par = K 2.60.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno	D 90—	celoletno	D 156—
polletno	45—	polletno	78—
3 mesečno	22.50	3 mesečno	39—
1	7.50	1	13—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Fran Govekar:

Ali — ali!

Nesimpatična fraza. V naši svobodni, demokratični dobi se čuje takle »ali — ali!« čisto reakcionarno, absolutistično. Pameten pedagog je nikoli ne uporablja. Trezen politik se ji vselej izogne. Državnik z vestjo in čutom odgovornosti beži pred njo. Zakaj »ali — ali« pomenja: ali zlepa ali zgrda; torej grožnja z nasilnostjo. Sila pa je vselej in v vsakem slučaju najslabše sredstvo, ker je vedno dvorezno. Sila pomenja, da je »zmanjkalo argumentov, da je opešala pamet, da znamo govoriti le še s pestjo. In to je testimonium pauperatis.

Baje prihaja iz Beograda tako sramoten recept za ozdravljenje hrvatske rane. Kot Slovenec dvomim, da bi bili Srbi taki »zdravniki!« Kot Slovenec ugovarjam, da bi Hrvatje kurirali konjederce! »Ali — ali« je inertnost, in kdor jo je izustil, ni dober Jugosloven. Smelo trdim: kot politik je nesposoben, kvaren, nevaren.

Hrvatski problem je težak. Toda reševati ga z železno pestjo, je blaznost. Trdim, da doslej sposobni ljudje niti poskušali niso, da bi ga rešili. Kot Slovenec že smem objektivno reči: grešilo se je na obeh straneh. Srbi in tudi razni hrvatski politiki morajo priznati, da je hibe lažje delati, nego jih popravljati, da je povsem neplodno v politiki braniti lastne hibe z razkazovanjem hib drugih.

Absolutno ne gre, valiti vso krivdo zaradi današnjih razmer na Hrvatskem le na hrvatske blokaške stranke. Vprašati treba: kako je bilo mogoče, da je do teh razmer sploh prišlo? — Zakaj postajajo te razmere vedno slabše? — Brez vzrokov in povodov se vendar ni moglo zgoditi, da je ob prevratu tako jugoslovenska Hrvatska danes po svoji večini republikanska! — Še lani je Zagreb oril od navdušenja, ko je prišel kralj; letos se smatra v Zagrebu vzklík »Živel kralj!« za provokacijo! Zakaj? Čemu?!

Tu je koren zla. Impozantna brutaliteta in trmasto korenjarkstvo sta skrahnila. Nasilnost je rodila le še hušnji odpor in na vsak udarec Beograda je reagiral Zagreb z dvojnimi udarcem. Iz tega dejstva pa ne sklepam, da je že dospel čas, ko treba Hrvatov klicati: »Ali — ali!« — ker sem mnenja, da dotlej

sploh ne sme priti. Prepričan sem pa, da so tako na srbski, kakor na hrvatski strani ljudje, ki se danes bavijo z rešitvijo hrvatskega problema, za to posel nesposobni, kvarni in nevarni.

Hrvatje so v Jugoslaviji velik, nadarjen in bogat narod s prekrasno, zlato domovino. Nihče jih ni podjarmil, nego so se svobodno združili s Slovenci in Srbi v skupno Jugoslavijo. Povsem enakopravni so s Srbi. Slavna je njih zgodovina, veličastna njih tisočletna borba z Osmani in Madžari, impozantna njih kultura. In po svojem številu so v državi na drugem mestu. Kdo bi se torej drznil tak narod bagatelizirati ali celo brutalizirati?!

Slovenski del države hoče nepogojno ostati uedinjen v Jugoslaviji s Hrvati in Srbi; hoče pa tudi, da smo v tej državi Srbi, Hrvatje in Slovenci povsem enaki po dolžnostih in pravicah. Hrvatska mora ostati v naši trojedni zaenici za vsako ceno, kajti vsaka druga politika vede v katastrofo Slovence in Hrvate. Bratje Srbi so bili lahko in bodo lahko brez nas in Hrvatov.

Da pa se Hrvatje uzadovolijo, je treba z dosedanjim politiko trme in terorizma prenehati. Če srbski in hrvatski politiki, ki so doslej nesrečno reševali hrvatski problem, ne znajo najti pota do sprave in harmonije s Hrvati, naj se umaknejo drugim, tretjim . . . ! Naj se umakajo tako dolgo, da se najdejo pravi močje! Kajti pot do sprave in harmonije se mora najti. Naj pade še toliko ministrov pod klop! Hrvatski narod je vreden, da se ga posluša, spoštuje in upošteva, kajti ž njim vred nam gre za obstoj Jugoslavije.

V dobi, ko uvidevajo vse evropske, ameriške in azijske države, da je edina rešitev sveta iz katastrofalne gospodarske krize solidarnost in miroljubnost med državami, v tej dobi morajo uvideti tudi Srbi in Hrvatje, da treba za vsako ceno najti solidarnost med njimi. Mi Slovenci pa jim pomagamo, da se čim prej najdejo! Ne z »ali — ali!«, nego s pametjo, preudarnostjo in treznostjo se razreši vsak problem. Ako so koncesije potrebne, upravičene in celoti nevarne, naj se dajo! Če hočejo zopet bana, naj ga imajo! Niti ustava nam ne sme biti brezdno, ki ga ni mogoče pre-

mostiti. Ustava je človeško delo, ki se da izpreminjati, je gola forma, ki se vsebine ne tiče. In ne pozabljam: teoretski radikali postajajo mehkejši, kakor hitro sedejo praktično za krmilo! Najgobezdavejša opozicija postane redkobesedna, ko začne uradovati in nastopi odgovornosti polna mesta.

»Ali — ali!«, ki doni iz nekatere beogradskih listov, je znak duševne slabosti in absolutističnih instinktov. Slovenci zahtevamo reda, resnice in pravice za vse, tudi za Hrvate. Kajti mi ljubimo Srbe in Hrvatje ter hočemo ostati z njimi nerazločni. Brez Hrvatov ni Jugoslavije, a brez Jugoslavije ne bo Slovencev! Le brezvestneži se igrajo z usodo vse države, ker jih slepi

barbarski nacionalni šovinizem. Toda najbolj radikalno čustvovanje ne doseže svojega patriotskega cilja, ako ga ne regulira trezno mišljenje.

Slovenci uživamo ugled treznih politikov. Zato smatramo za koristnejše, še dolgo disputirati, nego kar hitro falirati. Preverjen sem, da nam še daleko ni treba obupavati, ako storimo vse, da današnji katastrofalni politikastrji, trmasti zagarji izginejo v temo, a da stopijo na njih mesto močje, ki so trezni in pravični državniki. Ti dosežejo zlepa popolno harmonijo med Hrvati in Srbi, makar za vsako ceno, ki ni v nikakem primeru previsoka, ako nam da končno na znotraj in zunaj vsesplošno srečno in močno Jugoslavijo.

Narodna skupščina.

Objava kraljeve zaroke. — Velika debata o zunanji in notranji politiki.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Včerajšnja plenarna seja narodne skupščine je bila med vsemi dosedanjimi sejami na visko zanimivosti, kajti po dolgem času je skupščina dobila priliko, da temeljito in obširno razpravlja o naši zunanji in notranji politiki. Opozicijske stranke skušajo v debati o vladni deklaraciji, ki je bila podana na zadnji predbožnički seji glede delavnega programa, koncentrirati vse kritične argumente proti sedanjim vladnim politikam. Zanimiva so bila včerajšnja izjava republikaška poslanca Gionovića o naši politiki napram Italiji in dalje izjava zemljoradnika — bivšega poslanika v Londonu g. Joce Jovanovića. Glede notranje politike je g. Jovanović odločno zagovarjal politiko pomirjenja med Hrvati in Srbi. V zunanji politiki pa je priznal velik uspeh naše diplomacije glede zveze z Romunijo. Sela narodne skupščine pa je bila tudi v tem oziru zanimiva, ker je bil na tej seji predčan dopis vlade o zaroki našega kralja. Skupščina je Nj. Vel. kralju Aleksandru I. priredila navdušene ovacije, predsednik dr. Ribar pa je s kratkim govorom označil velevažni pomen te zaroke.

V naslednjem podajamo sejno poročilo: —d Beograd, 16. jan. Danes bo 16.40 je predsednik dr. Ribar v prisotnosti velikega števila poslancev, ministrov kakor tudi velikega števila obšinstva otvoril 13. sejo narodne skupščine.

Govor predsednika dr. Ribarja o kraljevi zaroki.

Po odobrenju zapisnika zadnja seja je tajnik Ensein Alić prečel dopis ministrskega predsednika, v katerem se poroča o zaroki Nj. Vel. kralja Aleksandra s kraljico Marijo.

Čitanje vladnega dopisa je bilo

večkrat prekinjeno z vzkliki: »Živel kralj, živele zarokence!«

Za tem je predsednik dr. Ivan Ribar izjavil, da je v zvezi s tem dopisom kot predsednik narodne skupščine izrazil Nj. Vel. kralju povod njegove zaroke čestitke ter da deli narodna skupščina z Nj. Vel. kraljem veselje povodom tega čina.

»Poudarjal sem zlasti,« je rekel, »da je zaroka Nj. Vel. kralja izpolnitev enega izmed onih pogojev, ki jih je že dolgo želel vsa naša država, enega izmed onih pogojev, ki bo istotako pripomoček k stabilnosti in konsolidaciji vse naše države na podlagi vidovdanske ustave.

Nj. Vel. kralj Aleksander je odgovoril povodom moje čestitke, ki sem jo izrazil imenom narodne skupščine, naj bom njegov tolmač gospodom poslancem, da se jim zahvaljuje za prisrčne izjave povodom njegove zaroke. Prosim narodno skupščino, naj sprejme to na znanje. (Dolgotrajni in navdušeni vzkliki »Živio kralj!« »Srečen sem, da morem takoj ugotoviti, da je narodna skupščina sprejela z navdušenjem na znanje zaroko Nj. Vel. kralja z Nj. Vis. kraljico Marijo, hčerko Nj. Vel. kralja Romunije.« (Ploskanje, vzkliki »Živeli, živelici!«

Nadalje je predsednik sporočil, da mu je predsednik Jugoslov. kluba naznanil, da je umrl član njegovega kluba poslanec Fran Pišek. (Vzkliki: »Slava mu!«) Poslanec Fran Pišek je bil član začasnega narodnega predstavništva, ustavotvorne skupščine kakor tudi sedanje narodne skupščine ter je bil eden izmed onih zastopnikov, ki je med svojimi sodržavljani, kmoti in volilci užival nedeljeno za-

upanje. Gospodu Franu Pišku »Slava«. (Vzkliki: »Slava! Slava!«)

Debata o vladni deklaraciji

Nato je zbornica prešla na dnevni red: Razprava o deklaraciji vlade.

Poslanec Jovanović (rep.) je očital vladi, zakaj se ni že prej predstavila parlamentu in dala priložnost razprave o deklaraciji. Širša parlamentarna razprava je rezultat položaja naroda, vsled česar napada vlada, da je stavila zapreke, da bi došlo do razprave. Glede vladne deklaracije, ki je prišla pred parlament, pravi, da ni nikakršna deklaracija, niti program dela. V nadaljnjem kritizira zunanjo in notranjo politiko Pašićeve vlade. Govoril je o mednarodnih zvezah, je omenjal: »Zveze razpadajo in treba je, da naš narod vé, kaj hočemo in s kom hočemo korakati po vojni, s kom hočemo biti skupaj v mednarodnem življenju.« Govornik vprašuje: »Zakaj nimamo nobene zveze z Rusijo, s katero vzdržujemo zveze tudi Italija, Francija in Anglija ter imajo pri njej svoje zastopnike. Misli, da bi bilo potrebno priti z Rusijo v ožji stik, ker sodi, da je naša moč edino v slovenski solidarnosti. Istotako misli glede Bolgarke, da je treba najti način, po katerem bi se moglo zasejati seme za bodočnost med nami in tem slovanskim narodom.

Glede Angležev pravi, da so nas oni naravnost težili in da so nas postavili na obtožni klopi.

Glede Italije izjavlja, da po njegovem mnenju morejo biti njeni odnosi napram nam samo slabši, ako bi se z njo odkrito vojskovali. Mi smo našli Italijo kot sovražnico na vseh straneh. Italija nam morebiti samo zato ni napovedala vojne, ker sodi, da nas more tudi brez tega ubiti.

Mi smo zavzevali v zmagi in niti po svojih žrtvah, niti po svoji lojalnosti nismo zaslužili tako slabega priznanja.

Za tem je govoril o Skadru, za katerega so Črnogorci preživeli svojo najboljši kri. Sodi, da je Skader edina pot za gospodarski in vsak drug razvoj Črne gore ter vprašuje, zakaj so ta naravna pot zanje zapira.

Poslanec Joce Jovanović (zemljoradnik in bivši naš poslanik na angleškem dvoru) je pozdravljen od svojih tovarišev omenil začetkom svojega govora, da je deklaracija vlade program, vendar pa ne izpolnjuje onega, kar se je pričakovalo, marveč da označi, kako bi se moglo pomagati našemu stanju v notranjem in zunanem življenju. Govorec o današnji vladi, pravi, da so bile vse stranke za to, da se doseže v državi sloga in edinstvo (!). To so imele v programu vse stranke, zlasti pa dve stranki, ki imata od leta 1918. državno upravo v svojih rokah. Namesto tega programa pa se je začela polagoma širiti stara

Joseph Bédier:

Tristan in Izolda.

Roman.

Določena dne, sam v svoji sobi, je pričakoval kralji njih prihod in je mislil žalosten: Kje najti kraljevskega hčera, tako oddaljeno in osabno, da bi se lahko delal, a samo tako delal, kakor bi jo želel vzeti za ženo?

V tem hipu sta prileteli skozi odprto sobo, ki je gledala na morje, s prepirljivim cvrčenjem dva lastavci, ki sta si gradili gnezdo; potem sta se hipoma prestrašili in zopet izginili. Toda iz njihnih kljunov je bil padel dolg ženski las, finejši kot tkana svila, a svetil se je kakor solnčni žarek.

Marke je pobral, pozval v sobo plemiča in Tristanu ter jim je dejal:

»Vam na ljubo, gospodje, se oženim, če mi hočete pomagati, da dobim tisto, ki sem si jo izbral.«

»Gotovo hočemo, kralj; katera je, ki ste si jo izbrali?«

»Izbral sem tisto, ki je njan tale las; in vedita, da ne maram nobene druge!«

»In od kod, gospod plemiči, imate ta zlati las? kdo vam ga je prinesel in iz katere dežele?«

»Dospel mi je, gospodje, od lepote z zlatimi lasmi: dva lastavci sta mi ga prinesli; že veda, od kod.«

Baroni so razumeli, da so ukazani in prevarani. Zaničljivo so me-

rili Tristana, ker takoj so sumili, da si je on izmislil ta izgovor. Tristan, ko si je ogledal zlati las, pa se je spomnil Izote Blondinke. Smehljaj se je in govoril takole:

»Kralj Marke, zelo krivično ravna. Mar na vidite, da je sumničenje teh gospodov zame sramotljivo? Toda zaman ste prekanjeni; odločim se, da vam pridobim lepoto zlatolasko. Vedite, da bo to iskanje polno nevarnosti in težje mi bo, vrniti se domov iz nje ne dežela, nego z otoka, kjer sem pobil Morholta; a znova hočem za vas, moj dobri stric, tvegati svoje telo in življenje. Da spoznate vaši baroni, da sem vam vdan v iskreni ljubezni, zastavljam svojo besedo s tola prisago: ali na tej poti poginem ali pa privedem kraljico zlatolasko domov na grad Tint-gel.«

Prinravlil si je leno ladjo, ki jo je napolnil z žitom, vinom, medom in vsem živčjem. Razen Gornevala je ukazal vkrcati sto mladih viteзов iz najplemenitejših rodov, ki so jih izbrali izmed najhrabrejših; preoblekel jih je v prtene kute in debele plašče iz kožuhovine, da so bili na ta način videti kakor trgovci. Toda pod krovom so si skrili drage oprave iz zlatega blaga, svile in škrlata, kakor se spodobijo odposlancem močnega kralja.

Ko je dospela ladja na odprto morje, je vprašal krmar:

»Plemiču gospod, kam naj kr-

»Krmari na Irsko, prijatelj, naravnost na luko Weisfortsko!«

Krmar je trenel. Mar ni vedel Tristana, da je irski kralj po Morholtovi smrti lovil kurnvalsko ladje? Kadar je vial posodka, jo je dal obesiti na vislice. Toda krmar je ušel in dospel do opasne dežele.

Spoznela se je Tristanu počrtilo. Ljudem v Weisfortu natveziti, da so njegovi tovariši angleški kramarji, ki iščejo mirna kupčije. Toda ker so ti čudni trgovci izrazili vse dneve šah ter se očitno znali bolje kockati kakor meriti žito, se je Tristan zbal, da bi ga razkrinkali, in ni vedel, kako bi dosegel svoj cilj.

Nekega jutra ob zori pa je začel tako strašno rjovenje, da bi človek lahko mislil, kak demon kriči tako. Nikoli še ni nobene zveri slisal tako tuliti, tako grozno in čudovito. Neke žensko, ki je stopala k luki, je vprašal:

»Povejte mi, ljuba žena, odkod prihaja ta glas, ki sem ga slisal? Ni se vam treba bati, ako mi to izdaste.«

»Gotovo, gospod, brez prikrivanja vam povem: glas prihaja od najbolj divje in grozne pošasti na svetu. Dan na dan prihaja iz svoje votline in se vleče pred kaka mestna vrata. Nihče ne more niti noter niti ven, dokler mu ne izroče kake device. Kakor hitro pa jo drži v svojih krempljih, jo požre hitreje, kakor more človek izmoliti očenaš.«

»Nikar ne brijte norec. Ljuba go-pac, je dejal Tristan. »Ali pa mislite, da bi mogel človek, rojen od matere, ubiti to pošast?«

»Zares, lepi, mladi gospod, tega ne vem; gotovo je, da je že dvajset izkušenih viteзов poskušalo borbo. Kajti irski kralj je dal po hertidih izklicati, da dá svojo hčer, Izoto blondinko onemu, ki ubije pošast; toda pošast je razmesarila vse.«

Tristan je ostavil žensko in se vrnil na ladjo. Skrival si je nadel bojno opravo, in bil bi krasen pogled, videti kako prihajata z ladje teh trgovcev bogato opremljen ženeb in ponosni vitez. Toda luka je bila prazna, zakaj jedva se je daniilo, in nihče ni videl pogumneža jezdit k vratom, ki mu jih je označila ženska.

Nenadoma je pridrvelo po cesti peto mož, ki so spodbadali svoja konje ter s spušenimi brzdami bežali v mesto. Tristan je mimo jahalček enega izmed njih krepko zgrabil za njegove rdeče grive, ga potegnil s konja ter ga tako držal v zraku.

»Bog z vami, lepi gospod!« je saklical Tristan. »Odkod prihaja smaj?«

In ko mu je begunec pokazal smer, ga je izpustil.

Pošast je lezla bliže. Imela je kačjo glavo, kakor plameče oglje rdeče oči, na čelu dva roga, dolga kosmata nčesa, levje kremplje, kačji rep in luskinast trup pomenja.

Tristan je spodbodel svojega žrebca k njemu s tako silo, da se mu je elcer griva naježila od groze, a vendar je skočil do pošasti. Tristanova sulica je zadela ob luskino ter se razdrobila. Takoj in brez strahu je potegnil svoj meč, ga zavrtel in usekal po zmajevi glavi, toda kože mu ni niti ranil. Zver pa je začutila udarec, dvignila svoja šape k ščitu in lopila po njem, da je odletel z jermenov. Nezakritih prst se je Tristan lotil zveri znova z mečem ter ji je obdeloval njene lakotnice s tako strašnimi udarci, da je grmelo. Zaman: nobene rane ji ni bilo mogoče prizadeti. Zmaj pa je bruhal skozi svoje nosnice dvojno reko strupenih plamenov: Tristanov oklep je počrnil kot ugaslo oglje, konj pa se je zgrudil in poginil. Hipoma je bil Tristan zopet pokonci ter je sunil svoj vrli meč zver v žrelo: porinil ga je povsem v globino in mu razkal srce na dva dela. Še poslednjič je pozaj strašno zarjovel in je bil mrtev.

Tristan mu je odrezal jezik in ga vtaknil v svoj žep. Nato je hitel, ves omamljen od jedkih plinov, k luki, ki jo je videl v bližini, da bi pil vodo. Toda strup, ki je kapljal iz požojčevega jezika, je ožgal njegovo telo in v visokih travah, ki so okroževale močvirje, je junak kakor mrtov omahnil na tla . . .

Zdaj pa zvedite, da je bil begunec z rdečimi lasmi Aguynguerrou Rdeč-

strankarska mrinja med dvema skupinama v Beogradu in stara strankarska mrinja v Zagrebu.

Govornik je zelo obširno in tematično razpravljalo o naši notranji politiki. Dotaknil se je posebno hrvatskega vprašanja. Omenjal je bistvene znake spora in kako se je razvil ta spor do sedanjega momenta. Dr. Vesićeva vladala je poskusila pomiriti Hrvate. Tak poskus je izvršila z regentovim obiskom v Zagrebu. Regentova pot v Zagreb je demantirala politiko specializistov za hrvatske zadeve. Tedaj se je videlo, da v Zagrebu in na Hrvatskem Hrvatje ne čutijo tako, kakor se je predstavljalo v Beogradu. Med njegovim govorom je prišlo do živahnih medključev. Govornik je tudi kritiziral poslovanje posameznih ministrskih resortov in slednjič zelo obširno govoril o naši zunanji politiki.

Govoril je o naših odnoseh s sosednjimi državami. Naglašal je kot uspeh pogodbo s Češkoslovaško, vendar pa pravi, da je istotako na drugi strani velik neuspeh rapalske pogodbe, po kateri je velik del naših sorojakov prišel v robove in ki bo vedno zapreka med nami in Italijo. Očita, da se vrše pogajanja z Italijo prej, predno so se izvršile vse obveznosti napram nam, ki jih je Italija dolžna izvršiti po tej pogodbi. Kot uspeh smatra tudi zvezo s Ro-

manijo, vendar pa pravi, da ni imela ta zveza onega efekta, ki smo ga pričakovali, kar se je pokazalo povodom Karlove avature, ko sta Jugoslavija in Češkoslovaška pozvali Romanije k mobilizaciji. Šemur pa se ni takoj odzvala.

Sedaj ko se sanja zveza med dvema kraljevskima hišama, namreč med jugoslovensko in romunsko, misli, da bo sedaj ta zveza čvrsta in dobra in da se more nanjo računati.

Za tem je govoril, kako so poteg rapalske pogodbe boleli tudi odnosi napram Albaniji. Govoril je o naši zunanji in notranji poročevalni službi, ki jo je skušal organizirati pokojni dr. Vesić, o kateri pa pravi, da je bila pod vsako kritiko in da je bila v notranjosti, niti zunanji državi, niti bel, kako politiko vodimo napram Albaniji. Kot eden največjih uspehov diplomacije v tem času smatra kraljevo zaroko. To je pozitivni uspeh in privrati, ko prihaja naša država v stabilni položaj v naši zunanji politiki. Vendar pa to ga uspeha ne pripisuje toliko naši diplomaciji, kakor kraljevi iniciativi.

Na koncu resneje svojega govora govori za sblizanje med Hrvati in Srbi ter izjavlja, da se edini izhod iz tega zla volitve.

Po govoru poslanca Jovanovića je predsednik zaključil sejo bo 19. ter napovedal prihodnjo za jutri ob 16.

Politične vesti.

Seja načelstva JDS se vrši v četrtak, dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne v tajništvu JDS.

Ali so bili Hrvati ali Srbi sužnji? O tem vprašanju se je razvila zanimiva polemika med beogradskim »Vremenom« in zagrebškim »Hrvatom«. »Vreme« je nedavno tega priobčilo članek, v katerem je naglašalo, da so bili Hrvati sužnji Avstrije. Na ta članek je odgovoril »Hrvat«, dokazujoč, da Hrvati niso bili nikdar sužnji, pač pa da so bili Srbi 500 let sužnji Turkov in da so »Vlahi« izpod turškega robstva bežali v Hrvatsko. Na ta članek odgovarja »Vreme« in pravi: »Mi se nismo nikdar sramovali tega, da smo bili robje. Vse naše pesmi govore o tem. Toda v nešteti slučajih smo pokazali čvrsto voljo, spremilano z akcijo, da se osvobodimo tega robstva in mislimo, da je to pravi temelj za naš narodni ponos.« »Hrvat« zatrjuje, da so bili Hrvati vedno svobodni in da to izpričuje njihova zgodovina. Ne spuščamo se v razpravo o točnosti te trditve, da pripravljeno smo celo priznati, da niso bili Hrvati nikdar sužnji, vendar pa si usojamo staviti nekatera vprašanja: Zakaj Hrvati in mi slavimo Zrinskega in Frankopana? Proti komu so se pobunili ti narodni heroji? Ali niso bili v borbi za svobodo odvedeni na morišče? Ako bi bili svobodni, bi ne imelo nobenega smisla, da jih danes slavimo kot pobornike svobode. Nadalje vprašamo: Kdo je l. 1914. napovedal vojno Srbiji in zavzemnikom? Ali je odločil svobodni hrvatski sabor z banom. Izvoljenim po narodni volji, da se Srbiji pošlje ultimatum? Mi v to ne verujemo in, v kolikor nas spomin ne zapuša, se ne spominjamo, da bi pri tej priliki svobodni hrvatski narod izražal svojo suvereno voljo. Morda je Hrvatska na papirju imela neke svobode, ali da je to v stvarnosti bilo tako, o tem resno dvomimo. Na drugi strani moramo povedati, da se zares trudimo, da bi bili popolnoma objektivni. In da gremo v tem oziru celo tako daleč, da nimamo, razvajoč pravičnost zahteve hrvatskega bloka glede svobode, ničesar proti temu, da se prizna Hrvatom popolna suverenost in da se enkrat za vselej popolnoma osvobode srbske hegemonije, ki jo tako težko prenašajo. Ako Hrvati resno zahtevajo, da se jim prizna, da so bili svobodni, ne vidimo prav nobenega razloga, da bi jim te zahteve ne izpolnili. Priznati moramo, da nimamo čuta, ne razumevanja za državnoopravne finese, s katerimi oni tako resno operirajo, in zdi se nam, da

kar, senešal irskega kralja, ki ga je skominalo po Izolci blondinki. Bil je strahopetec; toda toliko je moč ljubezni, da se je vsako jutro skrival v zasled, da bi našel zver; kakor hitro pa je iz dalje začul njeno rjojenje, je junak pobegnil.

Tistega dne pa se je upal vrniti, spramljan po svojih štirih spremilvalcih. Našel je zmaja ubitega, konja mrtvega, ščit razcefran, in mislil je, da leži zmagaalec kje v smrtinih izdihljajih. Odekal je pošasti glavo od trupa, je odnesel h kralju ter zahteval lepo plačilo, ki je bilo obljubljeno.

Nikakor ni verjel kralj v njegovo hrabrost, toda da mu izročil, kar mu gre po pravici, je pozval svoje vazale, naj se čez tri dni oglasijo na njegovem dvoru: pred zbranimi plemiči naj bi senešal dokazal svojo zmago.

Ko je izota blondinka zvedela, da ima postati žena strahopetčevega, je bruhnila nasprij v dolg smeh, nato pa v bridke jok.

Toda naslednjega dne je vzela, ker je slutila prevaro, a seboj svojega eprodo, plovilasega zvestega Perinisa in Brancana, svojo mlado služabnico in tovarišico od otroških let. Skrivaj so odhajali k brlogu pošasti. Toda kmalu je izota na cesti opazila sledove kopit tujih oblike: brez dvoma, konj, ki je bil tod, ni bil podkovan v tel deželi. Nato je našla obkrajeno pošast in mrtvega konja: njegov oklep ni bil irske vrste. Gotovo, neki tulec je usmrtil pozolja, toda ali je sam še živ?

(Dalje prih.)

se ne morejo vpoštevati pri razpravljanju o današnjih vprašanjih izjave cetinjskega ali požunjskega sabora. Ra- je računamo s stvarnostmi, zato smatramo, upoštevajoč veliko željo Hrvatov, da žive svoje svobodno življenje, za potrebno, da spravimo rešitev našega spora, ki nam grozi odvzeti toliko dragocenega časa, potrebneza za druge važnejše posle, na povsem druga pota. Treba je našim bratom dati možnost, da žive v dejanski svobodi z vsemi stvarnimi atributi suverenosti. Potem se bodo nemara naši bratje prepričali, da nimamo napram njim nobenih imperialističnih naklepov. Nato pa bo življenje naroda, ki je vrhovni sodnik, popravilo naše in hrvatske grehe, kolikor jih je vobče in kolikor se jih sploh da popraviti. ... Izvajanja beogradskega »Vremena« smo v celoti navedli, ker izpričujejo točnost večeršnjih naših informacij, da zastopa velik del beogradске javnosti mnenje, da bi bilo najbolje, ako se Hrvatom brez vsega dovoli, da ustanove svojo — republiko. Da se s tem naziranjem Slovenci ne moremo strinjati, je jasno.

Narodno edinstvo in inteligencija. »Jug« piše med drugim: Človek, ki ni bil eno ali dve leti v Zagrebu, se mora začuditi, kako se je to naše lepo mesto v zadnjem času izpremenilo in razvilo. Zagreb, ki je bil do osvojenja kulturno in politično središče zaslužjenih Jugoslovenov, postaja na samo močno kulturno in politično središče ampak se tudi hitro razvija kakor nobeno drugo naše gospodarsko središče. V Zagrebu vidimo vse dobro in slabe strani našega novega samostojnega življenja. Velik razvoj v kulturnem in trgovsko-gospodarskem oziru kaže lep napredek, dočim prinaša politično življenje na površje mnogo naših pogrškov in slabosti, ki ovirajo našo konsolidacijo. Politika se zajeja danes vedno bolj v vse stroke našega narodnega življenja ter prinaša povsod strup plemenske mržnje in zastoj napredka. Inteligenca, ki bi morala zastopati naš napredek in se približati kmetu, se vedno bolj odganja napredku in kmetu, ker je zastrupljena s političnim razdorom. Nedavno sem imel priložnost govoriti v Zagrebu s srbijskim vojakom. V razgovoru o politiki sem se začudil njegovemu razumevanju našega sedanjega stanja. Sodeč po pisanju gotovih naših listov sem mislil, da ima srbijski seljak popolno nerazumevanje za hrvatski problem. Za časa vojne službe je bival ta seljak kratak čas v vzhodnih delih Hrvatske in Slavonije. O naših političnih razmerah je rekel: Ne vem, kako bodo izvedli to naši politiki, toda mislim, da narod tega ne bo dopustil. Bili smo jaki proti vsakemu sovražniku, kako jaki bi šele bili, ako se zedinimo vsi! Ako dopustimo, da se naša država razbije potem nihče od nas ni vreden, da ostane na tej zemlji. To so značilne besede iz naroda, ki jasno kažejo, kakšno sodbo zaslužijo naši separatisti na tej in na oni strani in s kakšnimi besedami bodo zapisani v zgodovini jugoslovenskega naroda oni, ki sanjarijo o »amputacijah« in »eventualnostih«. Kakšno pa je razumevanje z ozirom na vse to pri naši inteligenci, ki bi morala naš narod voditi po pravi poti blagostanja in napredka? Plemenska mrinja se širi vedno bolj in se skuša, da se zanese tudi med narod. Ta mrinja nam slopi oči in nam potemnjuje um. Ogorčena in slepa borba na političnem polju ogroža tudi naše socialno, gospodarsko in kulturno življenje. To je velika pogrška in slabost našega javnega življenja. Temu je treba od pomoči a čisto jugoslovensko orijentacijo napram našemu ujedinjenju in a pravičnim razumevanjem politike dvajsetega veka, ki temelji na rešitvi gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj in ne na plemenski mrinji. Seljak je glode našega ujedinjenja na čistem in bi mogel lepega dne zaključiti gotovim politikom: Zadosti je! Mogel bi se maščevati nad onimi, ki hočejo porušiti, kar je sezidano a toliko krvi in s solzami našega naroda. In potem?

— Maslimani izstopijo iz vlade? Is Beograda javljajo: V takojšnjih po-

litčnih krogih govore, da bodo muslimanski ministri izstopili iz vlade in da bodo muslimani prešli v opozicijo. Kakor se domnava, bodo muslimanski poslanci imeli še tokom današnjega dne sejo, na kateri bodo razpravljali, ali naj muslimanski ministri podajo ostavko. Raslog, radi katerega izstopijo v danem slučaju muslimani iz vlade, ni natančno znan, ker se o zadevi čuva popolna tajnost. Mislijo, da je varok temu, ker vlada še ni zadostila zahtevam muslimanov, ki so jih stavili pri vstopu vlade in katerim stavijo velike sappeke radikali.

— Vohunska afera v Subotici. Beogradska »Politika« poroča iz Subotice: Vohunska afera, v katero so zapletene ugledne madžarske osebnosti iz Vahvodine, je naenkrat dobila drugo obratnost, ker je državni pravdnik ugotovil, da priskava ni bila dobro vedena in da jo je treba razširiti. Razen tega se je ugotovilo, da je neki ženski samostan v bližini Sombora bil zapleten v vohunstvo in da so nune, ki so potovarile k svojim predstojnikom kakor tudi druge osebe zelo natančno opisavale vse, kar se pri nas godi. Bile so v zvezi z madžarskimi irendentisti v Vahvodini. Aretiranih je okoli 30 novih oseb, o katerih je dognano, da je vsaka na svoj način delala v zvezi z madžarskimi irendentisti, katerim so dajale različne podatke.

— Razobežanje zastav v reškem pristanišču. Z Reke poročajo, da je reško-italijanska pomorska oblast z ozirom na zadnji incident v reškem pristanišču, ko so Italijani odstranili naše državne zastave in eno celo zažgali, prepovedala izobežanje zastav na vseh onih ladjah, ki so usidrane brez posla, ali so v popravilu in so brez običajne posadke. Ta odredba velja baje za ladje vseh držav.

— Italijanske provokacije. To dni je imelo nacionalistično združenje v Benetkah neko slavnost, na kateri je govoril grof Foscari o sedanjem in bodočem italijanstvu v Dalmaciji. Po njegovem govoru se je razkorajil neki Vincenzo Rosa, ki ga imenujejo benaški listi za notarja v Splitu, in hujskal proti jugoslovenskim barbarom, ki biptajo italijanske brate v Dalmaciji. Govoril je tudi poslanec Federzoni proti rapalski pogodbi in hujskal proti naši državi.

— Iz poljske diplomatske službe. Bilvi poljski konzul v Ljubljani dr. Marcel Sarota, ki je zastopal poljsko republiko na konferenci v Portorose je imenovan za konzula v Kladgradu. Bilvi poljski poslanik v Beogradu Stefanski pa je sedaj odpravnik poslov pri sovietski vladi v Moskvi.

— Pogajanja med Italijo in Turčijo. V Carigradu je dospel italijanski poslanik v Angori cav. Tozzi, ki se bo udeležil pogajanj med Italijo in Turčijo.

Iz naše kraljevine.

— Drugi novinarski kongres v Subotici. Subotički »Narode« poroča, da so v Subotici že pričeli s pripravami za drugi novinarski kongres ujedinenih novinarjev, ki se bo vršil približno koncem meseca avgusta. Kongres se bo otvoril v veliki mestni posvetovalnici, nadaljne seje pa se bodo vršile na Palacu. Novinarji bodo posetili tudi Sento in Sombor ter neko vzorno gospodarsko podjetje.

— Novi dvorni vlak. Iz Beograda poročajo, da je naročila vlada v iznajzstvu nov dvorni vlak s 36 vagoni, ki bodo opremljeni zelo luksuzno. Kot prva se bo peljala z novim dvornim vlakom najbrž bodoča jugoslovenska kraljica.

— Novi komandant I. armijske oblasti. Na mesto dosedanjega komandanta I. armijske oblasti v Novem Sadu generala Vasića, ki je sedaj vojni minister je imenovan general Ljubo Milić, ki je že nastopil svoje mesto.

— Norveški konzulat v Zagrebu. V kratkem se ustanovi v Zagrebu norveški konzulat, katerega uradne posle bo opravljal zagrebški industrialec Lav. Bauer.

— Promet na Donavi ustavljen. Ker so se zopet pojavile ledene plošče, je promet na Donavi deloma ustavljen.

— Velika tatvina. Iz stanovanja pukovnika Stefanovića v Beogradu so odnesli neznani tatovi za 200.000 K raznih dragocenosti.

Neodrešena domovina.

— Izseljeniški vlak bivših državnih nameščencev v Julitski pokrajini odide iz Trsta v Jugoslavijo dne 23. t. mes.

— Italijanska stranka v Idriji. Italijani v Idriji (to je malo število tja došlih nameščencev) so postavili za občinske volitve svojo kandidatno listo. Po italijanskih listih poročajo, da so se pogajali s slovenskimi strankami, ki so pa odklonile vsako volilno sodelovanje z njimi. Italijani so izdali velik proglas na volilce, v katerem razlagajo, da jim pritiče sozastopstvo v občinskem svetu in da treba pri občinskih volitvah pokazati voljo za dobro sožitje med Italijani in Jugoslovenci. Predzrejo se celo govoriti o ital. dobrotah, katerih bi bila Idrija deležna. V Idriji Italijani naglašajo potrebo pomirjenja duhov in pobratenje obeh narodov, ki živi v mejah Italije, ali dogodki v Trstu, Gorici, po Istri, kjer so oni v večini, tam pa so za pomirjenje duhov in pobratenje obeh narodov gluhi na obe ušesi.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZMENJAVA ČESTITK MED DR. BENEŠEM IN PAŠIČEM.

— Beograd, 16. jan. (P. B.) Ministrski predsednik Pašić je povodom zaroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. prejel od ministrskega predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša nastopno brzojavko: »Z veseljem doznavam, da je delo združitev, ki sta se mu posvetila Vaša domovina in Romunija, zaključeno. Poznavajoč dobro Vaše plemenite napore, da bi ustvarili okoli Vaše države dobro harmonijo v izpopolnitvi zveze, h kateri so nas vodile skupne ideje naših interesov, se Vam za trud za blaginjo naših držav srčno zahvaljujem. Politika, ki so jo zlasti zadnja tri leta vodile kraljevina Srbob, Hrvatov in Slovencev, Romunija ter republika Češkoslovaška, se je še enkrat svečano potrdila in posebno ojačila. Dr. Beneš m. p.

— Beograd, 16. jan. (P. B.) Ministrski predsednik Pašić je odposlal ministrskemu predsedniku dr. Benešu nastopno brzojavko: »Ni eksce-lenci gospodu dr. Benešu, ministrskemu predsedniku, Praga. »Eksce-lencu! Hitim, da se Vam prirčno zahvalim za Vaše lepe želje, izražene povodom zaroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z romunsko kraljično Marijo, kakor tudi za usluge, ki mi jih tu pripisujete in ki predstavljajo mojo sveto dolžnost. Ta srečni dogodek pospešuje stabilnost blagostanja naših držav ter bo kronal z ogromnim uspehom politiko, v kateri so sodelovale Češkoslovaška, Romunija in kraljevina Srbob, Hrvatov in Slovencev. Poslužujem se prilike, da Vam ponovno, g. predsednik, zagotavljam svoje visoko spoštovanje. Pašić, m. p.

TAKE JONESCU O NAŠIH ODNOSAH.

— Bukarešta, 15. januarja. (P. B.) Tukajšnja »Epoha« prinaša nastopno izjavo Take Jonesca: Akoravno predstavljajo danes kraljeve poroke samo čin družinskega življenja, morejo vendar imeti velik vpliv na politične odnose med državami. Zaroka princesinje Marije s kraljem Srbob, Hrvatov in Slovencev ne izpreminja političnega položaja. Med našima dvema državama obstoji zveza, ki temelji na skupnih interesih in tradicionalnih sosednjih zvezah. Ta zaroka utrjuje obstoječo zvezo. Zveza med nami je absolutno potrebna. Združitve dveh kraljevih družin, obeh proslavljenih tudi v vojni, bo kronala zvezo dveh narodov.

ZATVORITEV ZAGREBSKE BORZE.

— d Zagreb, 16. januarja. »Večer« poroča iz Beograda od verodostojne osebe v bližini finančnega ministrstva, da se meročani krogi bavijo z mislijo zatvoritve zagrebške borze, ker so se dogzale zlorabe v Zagrebu in Ljubljani, pri katerih se je večkrat kršil pravilnik o prometu z devizami in valutami.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Današnji »Beogradski dnevnik« naglašuje glede vesti o zatvoritvi zagrebške borze po zanesljivih informacijah, da finančni minister dr. Kosta Kumanudi izda v kratkem naredbo glede zatvoritve zagrebške borze. Poslovanje borze bo ustavljeno iz razloga, ker so se na borzi sistematično godile špekulacije na ta način, da se je dinar držal po pravim kurzum. Vedno so obstoale kurzne diference med zagrebško in beogradsko borzo glede dinarja.

Gospodarske vesti.

—g Pristojbenik za takšno, sodno in poštno tarifo. Gospodarska pisarna v Ljubljani je izdala sistematično urejen »Pristojbenik«, ki ga je sestavil dr. Ivan Černe po začasnem zakonu o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah z upoštevanjem Praviilnika za izvrševanje začasnega zakona kakor tudi veljavnih zakonov in pristojbinskih olajšav ter sodnih in poštinskih pristojbin. Knjiga vsebuje: Splošne pripombe, kolkovne lestvice, abecedno urejen pristojbenik za posle v upravnem in drugem poslovanju, sodne pristojbine civilno-pravne in izvršilno postopanje, konkurznno in poravnalno postopanje, nesporno postopanje, prepisi, overitve, kazensko postopanje, skupne določbe in poštne pristojbine. Pristojbenik bo dobro služil vsem pisarnam in vsakemu posamezniku. Naroča se v »Gospodarski pisarni dr. Iv. Černe«, Miklošičeva c. 6.

—g Zakon o pobljanju draginje. Zakonodaini odbor narodne skupščine je pregledal toli osvoježno naredbo ministra za socialno politiko z dne 17. januarja 1921 o pobljanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije ter jo je temeljito predelal. Sklep zakonodainega odbora, ki velja zanaprej kot zakon, stoji v veljavo dne 22. januarja 1922. Občinstvo utegne

— Beograd, 17. jan. (Izvir.) Glede vesti o zatvoritvi in ustavitvi poslovanja zagrebške borze je izvedel vaš dopisnik, da je finančni minister izjavil, da namerava v resnici ustaviti poslovanje borze radi nedovoljenih valutnih špekulacij. Tečaj dinarja na zagrebški borzi je vedno kolidiraj z beogradsko borzo.

ANARHIJA V ALBANIJI.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Po uradnih poročilih je zavladala v Albaniji, osobito v coni, ki so jo morale zapustiti naše čete, popolna anarhija. Naša vlada je po izvršeni izpraznitvi obrnila posebno pažnjo položaju tamošnjega prebivalstva in je pri Zvezi narodov vztrajala na tem, da javni red v tej coni vzdržujejo naše politične oblasti. Zveza narodov ni ugodila tej zahtevi. Poslaniška konferenca pa je sedaj odredila, da odide albanska anketa komislija v to cono, da prouči stanje tamošnjega prebivalstva.

— Skopje, 17. januarja. (Izvir.) Število beguncev iz Albanije je vedno večje. Kršćansko prebivalstvo evakuirane cone trumoma zapuša svoje domove, da si z begom reši go lo življenje pred albanskimi rajbojniki. V Debru se nahaja 700 beguncev, v Prizrenu 900 beguncev, znatno število beguncev pa je tudi v Djakovici in nje okolici. Stanje beguncev je najslabše. S seboj nimajo ničesar. Pustili so vse doma. Njih prehrana je zelo otežkočena.

— Skopje, 17. januarja. (Izvir.) Zbrani so podatki o vseh požarih in plenitvah, ki so jih izvedli albanski razbojniki v takozvani evakuirani coni. Kršćanskemu prebivalstvu so po vseh vaseh požgane do tal hiše in gospodarska poslopja. Na domovih so večinoma ostali starci in starke. Njih usoda je neznana.

ALBANSKA KOMISIJA ZVEZE NARODOV.

— London, 15. jan. (P. B.) Zenevski dopisnik »Manchester Guardian« doznava, da je poslaniška konferenca obvestila Zvezo narodov, da je sprejela poročilo od vlade kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev, po katerem namerava vlada ponovno zavzeti nevtralnai pas med jugoslovensko-albanskim ozemljem ki so ga nedavno izpraznile jugoslovske čete. Poslaniška konferenca je odgovorila vladi kraljevine SHS, da ne bo dopustila take akcije. Izgleda, da je s tem potrjena prejšnja vest zveze narodov, da se koncentrirajo jugoslovske čete ob albanski meji. Vest, da komisija Zveze narodov ni dovoljeno preiti jugoslovensko ozemlje, se smatra kot nasprotovanje Zvezi narodov. Na seji 12. t. m. je jugoslovanski poslanik Jovanović napadel komisijo Zveze narodov v Albaniji, ki jo je obdolžil, da je prekoračila svoj mandat. V svojem poročilu je komisija navajala informacije, ki jih je sprejela od albanske vlade. Poslanik Jovanović je demantiral zbiranje jugoslovenskih čet ob albanski meji ter izjavil, da je vlada kraljevine SHS dovolila komisiji prehod na jugoslovensko ozemlje. Komisija Zveze narodov bo posetila nevtralnai pas ter se bo sestala z razmejitveno komisijo, ki jo je odposlala poslaniška konferenca.

• • •

zanimati, da so odpravljena občinska sodišča za pobljanje draginje. O vseh po novem zakonu kaznivih dejanjih bodo zanaprej sodila okrajna sodišča in je proti njihovim sodbam dopusten vzklik na okrajno ali deželno sodišče. V onih zadevah, v katerih še ni končan postopek pred sodiščem za pobljanje draginje, nadaljuje postopanje okrajno sodišče po predpisih kazenskega pravnega reda. Tiste zadeve, pa, v katerih je že izreкло sodišče za pobljanje draginje sodbo, za katere pa kazen še ni izvršena, more ponovno preizkusiti okrajno (deželno) sodišče. O določevanju najvišjih cen (maksimralnu) najvažnejšim vrstam življenjskih potrebščin, ki je spadalo dosedaj v delokrog odpravljenih sodišč za pobljanje draginje, novi zakon ničesar ne govori.

—g Dobava oblek in obuval. Zemaški ekonomat v Sarajevu razpisuje za dan 28. februarja 1922 ob 9. dopoldne komisijko oertalno licitacijo glede dobave obleke in čevljev za poduradnike finančne kontrole. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

—g Dobava loia. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje za dan 27. marca 1922 pisмено oertalno licitacijo glede dobave 2000 kg loia. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantno na vpogled.

• • •

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. januarja 1922.

— O političnih preganjanih. Med vojno je avstro-ogrsko vlada dala za preči veliko število Jugoslovancev, Čehov, Poljakov, Rumunov, Malorusov in Italijanov, ki so bili na sumu, da niso zanesljivi avstrijski patrioti. Ti ljudje so bili mesece in leta v ječah ali pa so jih držali po raznih internatih, ki so bili mestoma hujši, kakor zapor in letnišnice. Po prevratu, ko so na razvalinah stare Avstro-Ogrske nastale nove svobodne države, se je povsodi v teh državah pojavil v javnosti pokret, da bi se one, ki so med vojno trpele zaradi narodne ideje, na primeren način odškodnovali. Prva je izvedla ta načrt Češkoslovaška, ki je že leta 1920. izplačala političnim preganjanjem gotovo vsote kot odškodnino. Češkoslovaški je v tem pogledu sledila tudi Italija, ki je vsakemu političnemu preganjanju, ki je z akti lahko dokazal, da ga je Avstrija oropala svobode radi njegovega političnega mišljenja, izplačala, ako se ne motimo, 5000 lir kot materialno odškodnino za materialno škodo, ki jo je imel vsled preganjanja z avstrijske strani. Pri nas v Jugoslaviji je na stotine ljudi, ki so med vojno radi svojega narodnega mišljenja sedeli leta in leta v ječah in internatih in so se vrnili iz ječ materialno in duševno popolnoma uničeni. Za te se pri nas nihče ne briga, a vendar bo v tem pogledu tudi naša država morala slediti zgledu Češkoslovaške in Italije. Zato je treba preskrbeti o naših političnih preganjanih one akte, ki se nahajajo še v Avstriji in Madžarski. Ti akti so potrebni, ker je čisto gotovo, da bodo razni nepoklicani elementi skušali v svojo korist izrabljati položaj, čim se zazna, da namerava država izpolniti svojo dolžnost napram tistim, ki so med vojno trpele za idejo, ki je ob prevratu zmagała. Čim bodo preskrbljeni dokumenti, naj potem stare naši politični dolžniki, ki jo ima, kakor Italija in Češkoslovaška tudi naša kraljevina napram onim, ki so trpele težka preganjanja radi jugoslovenske ideje.

— Bolezen ministra dr. Žerjave. Beogradska »Politika« piše: Ministar za socialno politiko dr. Gregor Žerjava je bolezen tako oslabil, da bo za več mesecev moral opustiti vsako delo in vsak napor. Moral bo poiskati tudi boljše klimo, kakor je pri nas. Dr. Žerjav odide na jug, najbrže v Egipt, čim toliko okrevja, da bo mogel na potovanje. V Egiptu je bival že dlje časa, kjer se je zdravil radi težke prsne bolezni. Govoril se, da bo podal dr. Žerjav demisijo, še predno se bo napotil v Egipt, kjer bo morda mogel ostati pol leta, kateri čas bi izključno porabil za oddih in okrevanje. Njegovo usodo je tembolj obžalovali, ker je on eden najagilnejših, najmarljivostnih in najsposobnejših naših politikov. — Danes v sredo nam poroča naš dopisnik iz Beograda: Svoji zdravniški bulletin o stanju bolezni ministra dr. Žerjave ugotavlja: »Kritično stanje pljučnice je prešlo. Poboľjšanje napreduje le polagoma, ker so nastale v procesu lečenja nove komplikacije. Obstaja možnost druge sekundarne infekcije. Temperatura se menja med 37 do 38,5. Srce je dobro. Stanje bolnikovo dobro.« — Današnji »Beogradski dnevnik« pravi, da imajo zdravniški veliko upanje, da bolnik okrevja. Omenja tudi, da odide minister g. dr. Gregor Žerjav po okrevanju v Dubrovnik, oz. v Kairo. Nastopi daljši dopust. List odločno demantira vesti o njegovi demisiji.

— Lektor češkega jezika na našem vseučilišču. Kakor smo že zabeležili, je bila na našem vseučilišču osnovana stolica za češki jezik. Za lektorja je imenovan dr. Václav Burian. Prof. dr. Burian se je rodil l. 1884. Gimnazijo je posejal v Taboru, filozofijo pa je poslušal na praškem vseučilišču, kjer je promoviral za doktorja slavistike in germanistike. Kot profesor je poučeval na raznih praških srednjih šolah, dokler ni bil od navedenega in prosvetnega ministrstva v Pragi določen na željo ljubljanskega vseučilišča za lektorja češkega jezika in književnosti v Ljubljani. Prof. Burian se je že kot dijak bavil s študijem slovanskih jezikov in literature, iz katerih je prido prejel. Tako je prevedel iz polščine več del Stanislava Przybyszewskiego, Zernowskega, Reymonta in Langsa; iz ukrajinščine je preložil več spisov Ivana Franka, Mihajla Jackiva in drugih; iz srbohrvatskega jezika je prevedel več drobnih spisov Andrije Milčeničeve, Dežmana-Ivanova in najnovejši roman Milice Jankovičeve »Pre sreče«. Svoje literarno delovanje je torej začel na polju beletristike, kasneje pa se je docela posvetil znanstvenemu delovanju ter se bavil s slavistiko, zlasti s študijem kulturnih in književnih češko-jugoslovenskih stikov. Iz te stroke je napisal več del, tako n. pr. v literarnem pregledu »Čas« l. 1910. studio o Stanku Vrazu, daljšo razpravo »O stikih literarnega češkega sveta s Slovenci v prvi polovici 19. stoletja.« (»Čas« letnik 1914.) V »Časopisu češkega muzeja« je priložil v l. 1915.—1921. več prispevkov k slovenskim stikom Čehov z Jugoslovani. (Obelodanil je na primer neznane dopise Stanka Vraza, Kukuljevič-Sakeliskera, Frana Zecha itd.) V »Osveti« je l. 1919. napisal razpravo »Ljudstveni stikom Čehov z Jugoslovani.« v »Narodu« l. 1912. razpravo »O italijansko-slovenskem pritelilstvu v minulosti in sedaj.« v »Pilotu« l. 1912. je napisal primerjalno študijo »Čelakovskega prevod in srbski

tekst »Hasanaginice«, v »Česti« leta 1921. je znova in definitivno preložil narodno pesem »Hasanaginice« in pripravlja sedaj za Narodno divadlo v Pragi prevod klasične pastirske igre Gunduličeve »Dubravka«. Razen tega je napisal celo vrsto del in referatov, tičočih se češke in nemške literature. — Sklep šolskega politija. Po najnovejši odredbi višjega šolskega sveta se bo odslej zaključevalo l. polletje na osnovnih in meščanskih šolah z dnem 31. januarja, II. polletje pa pričenjalo dne 3. februarja.

— Rodni promet na progah. Državni železnice inšpektorat državnih železnice dne 18. januarjem 1922 so tvorili rogač kr. državne železnice inšpektorat zopet redni promet istem obsegu, kot pred letom dne 8. t. m.

— Železniška zveza s morjem. Po pisnih poročilih je ob priliki ankete o projektovani železniški zvezi s morjem dne 29. decembra 1921 podal g. inž. Müller - Petrič izjavo, ki jo smatrajo v obče kot izjavo Sekcije ljubljanskega Udruga Jugoslov. inž. in arh. Ker Sekcija ni nikogar pooblastila, da nastopi pri tej anketi v njenem imenu, more izjavo g. inž. Müller - Petriča veljati le kot privatno mnenje njegovo, baziroma nekaterih članov Kluba železniških inženjerjev v Sekciji.

— Ljubljansko gasilno in reševalno društvo v klerikalnih rokah. Pišejo nam: Po 51. letih, odkar društvo obstoja, se je klerikalcem naposled vendar posrečilo dobiti v roke vodstvo tega društva, ki je vključ vsem pristikom od klerikalne strani ostalo do zdaj — napredno in narodno. Kdo je kriv tega društvenega prevrata, ne bomo raziskovali, želimo samo to, da ostane to društvo na oni višini, kakor je bilo do zdaj! All vsa znamenja kažejo, da ne bo, kajti izid volitev zadnjega društvenega odbora je že pokazal, da bo društvo zagazilo v klerikalno politično smer.

— Posnemanja vredno. Pišejo nam: Videl sem na Kralja Petra trgu gospo, ki je pokladala pitčkom mešano hrano. Priporočamo to gospo v posnemanje. Skrbite za hrano pticam, ki sedaj stradajo!

— Smrti kosa. V kopališču Nauhaim je umrla ga. Emilia König, stavnikova soproga, na Krlj na rodbini Lobetovi in Grošljevi hčerka Karolina. Blag jima spomin!

— Kidanje snega s streh in barak. Radi teže snega so pričeli s hišnih streh in barak kidati sneg, da se prepreči poškodba istih. Tudi na knetih pridno kidajo sneg s streh.

— Vsed obilice snega se polagoma polnijo potoki in studeni. Tem obilnejši pa bo pritok, ko nastane južno vreme. Tudi pri mlinih je že opaziti naraščanje vode.

— Snega je padlo pri nas od sobote po noči do ponedeljka v jutro 0,50 m, dočim so ga dobili na Dolenskem od Grosupljeva in Velikih Lašč dalje 1 meter. Na Gorenjskem pa še več. Na Notranjskem so bili zadnja dva dneva zameti, zlasti po Krasu.

— Tatvine pri trdnici Breznik & Fritsch. Kakor smo že včeraj poročali, so se vršile velike tatvine pri trdnici Breznik & Fritsch. Oba čefa sta že dalj časa opazovala, da izgineva razno blago, zlasti pile, žebli, podkvice, jedilno orodje in raznovrstne železnice. Klub strogi paznji niso mogli priti tati na sled. Pretekli četrtek pa je policijski agent zasledil skladiščnika Josipa Kocmurja, ko je peljal voz ukradenega blaga po lžanski cesti proti Igu. Že med potjo je bil aretiran in odveden na policijo. Pri preskavi je Kocmur povedal, da je že okoli 14 mesecev jemal blago in ga prodajal peku Skalici na Igu. Zapeljal je tudi 17 letnega vajenca A. V., da mu je pomagal krasti. Ukradeno blago so skrili v skladiščnih gostilni pri »Levu« in gostilni »Novi Svet«, ob ugodni priliki pa so zvozili blago na Ig k peku Skalici. V zvezi s tatvino sta tudi oba hlapca gostila pri »Novem Svetu« in pri »Levu«, nadalje neki Franc, ki je sedaj pri vojakih v Crni gori ter veliko število kupovalcev, ki so kupovali ukradeno blago. Pričakujejo še več aretacij.

— Tatvina koleca. Mrzlekar Jakob je bilo pred justično palačo ukraden damsko kolo, vredno 2000 K. Čudno je, da se te tatvine vedno dogajajo pred justično palačo.

— Tatvina na kolodvoru. Trdniki »Alko« je bil na kolodvoru ukraden zaboj s 75 steklenicami konjaka - likerja.

— Velika tatvina v Beogradu. Podpolkovniku Nikoli Devanoviću v Beogradu je bilo 10. t. m. iz stanovanja pokradeno 330 din. bankovcev, 1 zlata, 1 srebrna zapestnica, več briljantnih prstanov, več slatih in srebrnih medaljonov s fotografijami, več slatih brož, nadalje uhani s biseri in precejšnje število starih zlatnikov. Škoda je ogromna. Storiči so izginili brez sledu.

— Tatvina trgovskih knjig. Mesarju Francu Rode v Vodmatu je neznani deček ukradel dve knjigi, v katerih je imel vknjižene svoje dolžnike. Najbrž si je kdo dovolil kako šalo, ali je bil pa deček najet. Gotovo so kakšni dolžniki imeli interes na tem.

— 15.000 K za »Protituberkulozno ligo.« Docent dr. Matko je na prvem slovenskem trgovskem plešu v Mariboru nabral 15.000 K na članarini in podpori za »Protituberkulozno ligo.«

— Proš s nemškimi napisi! Ker je Narodni dom v Mariboru za sedanje razmere za večje prireditve premajhen, so mariborski Slovenci primorani se poslužiti velike Götzeve dvorane. Dosedaj so Slovenci mirno potrpeti in čakali, da bo lastnik dal odstraniti samo nemške napise. Da ne pride do kakšnih konfliktov, priporočamo mariborskim oblastim, da poskrbe mirno odstranitev nemških napisov.

— Mariborski »Narodni dom« je postal odkar ga je prevzel ljubljaničan in znani pevec g. Jež, zopet zavetišče tudi od drugod v Maribor potujočih Slovencev, na kar opozarjamo zlasti naše ljubljaničane.

— Beračenje. V Ljubljano prihaja neki mož iz Tophle, ki skuša potom nekakega potvornega dovoljenja nabirati milodare, češ da mu je pogorela hiša. Občinstvo se opozarja nanj ter ga, če pride, izroči na pristojno mesto.

— Psov je v ljubljanskem pomerilu (s Sp. Sisko) nad 1000. t. j. takih, ki so podvrženi pasji taksi. Pri čuvajih so take opreženi. Ta taksa se letos primerno zviša, za kar je bil tudi že skrajni čas.

— Pred glavnim kolodvorom postavijo to pomlad javno stranišče. ki je seveda že davno potrebno. Zgraditi je da železniška uprava, a vzdrževanje in razsvetljavo prevzame mestna občina. Gre le za primeren prostor. (V Zagrebu imajo n. pr. mesto nadzornikov prav praktično izvedena podzemna taka stranišča.)

— Tatovi panjev. Pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah se je po dolgem polzedovanju posrečilo priti dva mlada fanta v starosti 14 in 16 let, ki sta v družbi z drugimi raznim posestnikom kradla s čebelami obljubene panje. Dosedaj sta priznala soudeležbo na 27 tatvinah.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Torek, 17. jan.: Zaprti.
Sreda, 18. jan.: Gardist. G.
Četrtek, 19. jan.: Revizor. Izven.
Petek, 20. jan.: zaprti.
Sobota, 21. jan.: Revizor. B.
Nedelja, 22. jan.: popoldne ob 3. uri Peterkove poslednje sanje. Izven.
Nedelja, 22. jan.: zvečer ob 8. uri: Pohujšanje v dolini Bentflorjanski. Izv.
Ponedeljek, 23. jan.: Revizor. E.
Torek, 24. jan.: zaprti.

Opera.

Torek, 17. jan.: Werther. C.
Sreda, 18. jan.: Faust. A.
Četrtek, 19. jan.: Evangeljnik. D.
Petek, 20. jan.: Labodje jezero. B.
Sobota, 21. jan.: Trubadur. E.
Nedelja, 22. jan.: Tosca. Izven.
Ponedeljek, 23. jan.: zaprti.
Torek, 24. jan.: Trubadur. C.

— Od danes naprej so v predprodaji v pisarni Glasbene Matice vstopnice za III. komorno večer kvarteta Zilka, katerega moramo prištevati s svojo resnostjo k enemu najlepših umetniških udruženj zadnjih let. Upehi, katere je v zadnjem času žel kvartet Zilka v Pragi in na Dunaju, so nam porok, da bo ta komorna večer najlepša prireditve v letošnji koncertni sezoni. Sedeži v dvorani so po 15, 12, 10, 8 in 5 Din., na galeriji po 6 Din. Stojišča po 3 Din., dišake vstopnice pa se izdajajo le proti izkazu po 2 D.

— Predavanje Umestnostno-godovinskega društva. Prvo predavanje dr. Voj. Molete: Umestnost in narava, ki se zadnjič radi obnovi električnega toka ni moglo vršiti, se vrši v torek 17. t. m. v fizikalni dvorani Tehnične srednje šole na Mirju. Začetek točno ob 6. zvečer.

— Langusova slika. V moji poseti se nahaja Langusova slika predstavljajoča Sv. Janeza. Slika je imel svoječasno rajski moj stric Lovro Bernik, župnik v Kamnigori in jo je visoko cenil. Ana Jenko, soproga km. orož. postaje v Medvodah.

Borze.

— Zagreb, 17. jan. Zaključek (Izv.)
Devize: Curih —, 56,26. Pariz —, 23,90. London —, 1266.—, Berlin 158,70. 160.—, Dunaj 4,05. 4,10. Praga 488.—, 492. Italija 12,80. 12,87. Newyork 289.—, 293.—, Budimpešta 43.—, 44.—, Valute: dolar 284.—, 285.—, lira —, 12,80. napoleonor 1001.—, marka —, 158.—, rubelj 54.—, 30.—

— Dunaj, 16. jan. Težaji Dunajskega efektivnega. Julistid 19200.—, Credit 8600.—, Zlivo 47000.—, Alpine 57300.—, Škoda 58000.—, Trboveljska 23300.—, Budimpešta, 16. jan. Zagreb 228,50. Dunaj 9,125. Praga 1085.—, London 2750.—, Newyork 630.—, Curih 12600.—

— Dunaj, 16. jan. Zagreb 2350.—, Berlin 8800.—, Praga 117750.—, London 29200.—, Newyork 6900.—, Curih 13,4900.—

— Praga, 16. jan. Zagreb 20,875. Dunaj 0,86. Newyork 60,125. Curih 11,70.—

— Trst, 16. jan. Zagreb 7,95. Berlin 12,50. Praga 38,15. Newyork 22,70. Curih 448.—

— Curih, 16. jan. Zagreb 1,923. Dunaj 0,179. Berlin 2,791. Praga 8,601. Milan 22,626. Paris 42,51.

— Turistika in sport.

— »Sport.« Izšla je prva številka novega letnika naše ilustrirane »Sport« revije »Sport«. Iz vsebine posnamo: dr. Žižek »Pomen sportnih organizacij«, dr. Bleiweis »O nemški visoki šoli za telesne vaje«, »Parisko vzakoplovstvo«, Občni stor kolearskega podsvetja ter kolearski klub »Ilirija«, in »Sportni pregledi«.

Najnovejša poročila.

RAZPRAVA PROTI ATENTATORJEM.

— Beograd, 17. januarja (Izv.)
Kakor javljajo listi, je določena kazenska razprava proti atentatorjem na kralja Aleksandra na 26. t. m.

PROCES PROTI KOMUNISTOM.

— Beograd, 17. januarja (Izv.)
Včeraj popoldne je bila pred prvoinštančnim sodiščem za mesto Beograd razprava proti bivšim slancema Trišića Kacera in Novakovića in protivogovornemu potniku Milanu Pupiću. Razpravi je prisostvovalo zelo mnogo občinstva. Obtožence je branilo 5 odvetnikov, samo obtožnena Pupića trije zagovorniki. Med čitanjem raznih spisov je nastala velika senzacija, ki je predsednik sodišča prečital članek Triše Kacera, ki ga je bil spisal l. 1916 za čas avstrijske okupacije kot socialist v »Berliner Tagewacht«. V tem članku Kacerovič obsoja osvajačno politiko Srbije in zagovarja politiko centralnih držav. Kacerovič je skušal protestirati proti čitanju tega članka. Drugače so se vsi trije zelo spretno zagovarjali. Sodišče je prišlo do pravičnega, da obtožba ne stoji na pravih podlagi, vsled česar je vse tri obtožence oprostil.

PROMETNA KONFERENCA V GRADCU.

Otvoritvena seja.

—d Gradec, 16. jan. K prometni konferenci nasledstvenih držav v Gradec došli delegati so se sestali danes ob pol 16. v dvorcu k otvoritveni seji. Poleg avstrijskih delegatov so bili navzoči italijanski, češkoslovaški, madžarski, jugoslovenski in poljski. Od romunske vlade ni doslej dospel na konferenco noben delegat. Šef avstrijske delegacije legacij ski svetnik Robert Lukes je najprišrčnejše pozdravil delegate v imenu avstrijske zvezne vlade. Opozoril je na to, da je današnja konferenca za potne liste na konferenci v Portorose sklenila na podlagi čl. 3 st. germanske mirovne pogodbe, da se imajo med nasledstvenimi državami uporabiti odredbe, s katerimi bi se transporti blaga in potovanje iz ene v drugo državo z odstranjevanjem dosedanjih ovir olajšale in pospešile. Jasno opisana naloga konference se omejuje na dve točki.

Prva točka bi bila, odrediti ukrepe za zagotovitev uporabe onega dela resolucije, ki jo je sprejela konferenca za potne liste 21. oktobra 1920, ki se bavi z vprašanjem potnih listov in vsumu, drugo točka pa bi bila, proučitev večjih in širših olajšav v tej stvari. Šef italijanske delegacije marchese Constantini de Chateauf se je zahvalil v imenu ostalih delegatov za pozdrav in gostoljubnost avstrijske vlade. Na njegov predlog je izvolila konferenca delegacijskega svetnika Lukesa za svojega predsednika, šefe petih inozemskih delegacij za podpredsednike, za tajnika konference pa poslaniškega tajnika Schmittha. Meritorna posvetovanja se prično 18. januarja ob 10. dopoldne.

— Gradec, 16. januarja (Izv.)
Prometne konference se za Jugoslavijo udeležuje generalni konzul dr. Budisavljevič. Za Italijo sledi: marchese Constantini de Chateauf, baron dr. Pizzighelli comandatore Adinolfi, dr. Moscheni, ravnatelj parobrodne družbe in odvetnik dr. Conte.

NEMCIJA PLAČA SI MILIJONOV ZLATIH MARK.

—d Berlin, 16. jan. Kakor poročajo listi iz Pariza, bo jutri nemška komisija za vojna bremena izročila reparacijski komisiji 31 milijonov zlatih mark.

POVRATEK NEMŠKE DELEGACIJE IZ CANNESA.

—d Berlin, 16. jan. Nemška delegacija se je z dr. Rathenauom snoč vrnila v Berlin. Dr. Rathenau je šel takoj k državnemu kancelarju dr. Witthu, potem pa skupno s tem k državnemu predsedniku. Obema je natančno poročal o dogodkih v Cannesu in o uspehih konference. Razgovor je trajal do 11. ponoči. Danes dopoldne so ministri, ki so pristojni v stvareh reparacijskega problema, nadaljevali posvetovanje. Pri teh razpravah je šlo posebno za vprašanje glede sestave reformnega in garancijskega načrta, ki se zahteva od nemške vlade tekem 14 dni.

PROTI DOGOVORU V LANI.

— Dunaj, 17. januarja. (Izv.) Velenemci nadaljujejo parlamentarno akcijo proti dogovoru v Lani. Politični krogi pričakujejo, da parlament glasuje za dogovor. Za ratifikacijo dogovora je potrebna v parlamentu dve tretjina večina. Za dogovor glasujejo socialni demokrati in krščanski socialci.

— Gradec, 17. januarja. (Izv.) Za danes zvečer napoveduje velenemška stranka protestno zborovanje proti dogovoru v Lani. Letaki omenjajo, da naj nemštvo v zadnji uri še enkrat dvigne odločen protest proti ratifikaciji dogovora, ker je s tem nemški narod Avstrije oropan samostojnosti.

AVSTRIJSKI VELENEMCI PROTI ZVEZNEMU KANCELARJU.

— Dunaj, 17. januarja. (Izv.) V političnih krogih živahno komentirajo nedeljsko resolucijo velenemške stranke proti dogovoru v Lani. Naglašajo, da je ost resolucije naperjena poglavitno tudi proti zveznemu kancelarju dr. Schoberju, ki ga Velenemci smatrajo za soodgovornega pri sestavi dogovora v Lani. Velenemci bodo predlagali v parlamentu nezaupnico dr. Schoberju.

NEMCIJA POVABLJENA V GENOVU.

—d Berlin, 16. januarja. Italijanski poslanik je nocoj izročil državnemu kancelarju povabilo za nemško vlado na gospodarsko konferenco, ki bo dne 8. marca v Genovi. Povabilu je priloženo besedilo sklenja, ki ga je konferenca v Cannesu sprejela dne 6. januarja. Med državami, ki se v sklepu izrecno vabijo na konferenco, se razen Nemčije navajajo tudi Avstrija, Madžarska, Bolgarska in Rusija.

OPERIRAN KARLOV SIN.

—d Curih, 16. januarja. V soboto zjutraj je prof. Clairmont izvršil operacijo slepča sinu bivšega cesarja Karla 6letnemu Robertu. Operacija se je posrečila.

VESTI IZ RUSIJE.

—d Moskva, 16. januarja. V baronskem ozemlju se širi lakota. Cele družine izumirajo. Ljudje se žive z drobovino padle živine. Epidemija tifusa se razširja, umrljivost narašča.

—d Moskva, 16. januarja. Iz Perma poročajo, da se v Gubevski nahaja 60.000 beguncev. V taborišču vlada tifus. Med ljudskoškolskimi učitelji se je zgodilo radi lakote več samomorov.

—d Moskva, 16. januarja. Državna banka je nakazala do 4. januarja štiri milijarde rubljev v inozemstvo. Med državno banko in osrednjo zvezo ruskih zadrž je sklenjena pogodba, po kateri se odstopa osrednji zvezi kredit v višini 120.000 funtov šterlingov.

Sokolstvo.

— Občni zbor Društva za zgradbo Sokolskega doma Sokolu II. v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 8. dopoldne v telovadnici na realki, kar s tem naznanjamo članstvu s pozivom na polnoštevilno udeležbo. V slučaju ne-sklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Sporedi: Poročilo br. funkcionarjev, razpust društva v smislu Saveznega predpisa. Osebnih vabil se ne bo razpošiljalo.

— Sokol v Radečah pri Zidanem mostu ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 22. t. m. ob 15. popoldne v društveni telovadnici (hotel Gmelner). K točni udeležbi vabi odbor.

— Sokol II. v Ljubljani sklicuje za četrtek, dne 19. t. m., točno ob 8. uri zvečer v telovadnici na realki informativni sestanek članstva za sestavo kandidatske liste za občni zbor, ki se vrši dne 22. t. m. Pridite vsi!

— Seja finančnega odbeka se vrši v petek, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Saveza v Narodnem domu. Prosimo točno in polnoštevilno udeležbo.

Društvene vesti.

— Odbor »Društva slovenskih sodnikov« s sedežem v Ljubljani naznanja vsem svojim članom, da se bo vršil letošnji redni občni zbor v nedeljo, dne 19. februarja 1922 ob 11. dopoldne v razpravi dvorani št. 79 dež. sodišča v Ljubljani z nastopnim prededom: 1. Poročila odbornikov ter računski pregledniki in sklepanje o teh poročilih; 2. Volitve novega odbora; 3. Določitev članarine; 4. Slučajnosti. Odbor opozarja na paragraf 17. spremenjenih društvenih pravil, ki veli: »Predlogi se morajo odboru prijaviti vsaj 14 dni pred občnim zborom, drugače se sme o njih razpravljati le tedaj, ako to skleneta dve tretjini navzočih in zastopanih zborovalcev: in na paragraf 15., ki veli, »da noben član ne sme prevzeti več kot pet pooblastil. Odbor prosi najboljše udeležbo.

— Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodnja javna odborna seja v sredo dne 18. jan. t. l. ob 20. v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. — 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, desno.

— Društvo nižjih državnih učiteljev za Slovenijo v Ljubljani. Vabilo k občnemu zboru, ki se bo vrši v nedeljo dne 22. t. m. 1922 ob 3. uri popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red po § 10 društvenih pravil.

— Kolo jugoslov. sester je do vršilo z božično veliko delo, ko je obdarovalo z izgotovljenimi oblekami nad 500 šolskih otrok. Sedaj se je treba zopet poprijeti srečk, da se razprodajo čim prej. One sestre, ki imajo srečke v razprodaji, prosimo, da se požurijo s prodajanjem. Čim prej se razproda, tem prej bo žrebanje.

Raznoletosti.

* Anatol France in cilinder. Anatol France pripoveduje: Stopil sem v trgovino, da bi kupim cilinder. Pregledal sem celo vrsto, pa nisem dobil niti enega, ki bi bil za mojo glavo. Ko sem odhajal, sem slišal trgovca, ki se je ješil in rekel: Prava idiotška glava!

* Preveč čudežev v Lurdu. Francoski katoliški listi poročajo, da čudežno ozdravljeni bolniki v Lurdu ne zberejo več obešati svojih zahvalnih tablic, ker so stane in zidovi lurske cerkve prenapolnjeni s temi tablicami. V Lurdu so kar tri cerkve ena nad drugo, toda vse to je premajhno za pobožne vernike, ki jih ozdravljajo čudežne lurske vode.

* Še en atentat na cesarja Franca Jožeta. „Noue Freie Presse“ z dne 8. t. m. poroča, da je bil 7. decembra l. 1882 v Trstu na pokolnega cesarja Franca Jožeta izvršen dvojni atentat. Najprej je skušal Oberdank s bombami uničiti železniški vagon s cesarjem, nato pa je hotel tovariš Oberdankov cesarja z bodalom zabosti. Ker pa je cesar nosil admiralsko uniformo, se je bodalo zadržalo v pozlačeno epoleta na rami in ni ranilo cesarja. Cesarica Elizabeta je bila prav tiste dni bolna, zato je cesar prepovedal poročati o tem drugem atentatu, ki je tako ostal popolnoma nesnan, a je zabeležen v aktu dunajske tajne policije.

* Božji bivšega nemškega cesarja. „Daily Mail“ poroča, da je preživel bivši nemški cesar Viljem zadnji božji v znamenju varčnosti. Viljemova gostja sta bila je bivši prestolonaslednik in njegov naj-

starejši sin. Sluge so zelo nezadovoljni s Viljemovi božičnimi darovi. List piše tudi skorajšnji poroki bivšega cesarja s gospe Rochovo. Vseled tega se je spri s Viljemom njegov najzvestejši spremljevalec general Oostard, ki je znan kot volk sovražnik žensk.

* Čene na Dunaju pred vojno in danes. Zemljica stane danes 9 K, pred vojno si dobil za to ceno elegantno kočijo. Traki za čevlje 36 K, pred vojno lepi lakasti čevlji. Vožnja na vrtilniku 10 K, pred vojno parovozna Dunaj-Salzburg. Četrta vina 50 K, pred vojno za ta denar 84 l pizenskega piva. Harmonika 2000 K, pred vojno klavir. Britile in striženje las 70 K, pred vojno angleška obleka. Avtomobil 1.500.000 K, pred vojno celokupno vzdrževanje avstrijske vojske za osem dni.

* Zanimiv dogodek častniškega poročevalca. „Perseveranza“ priobčuje zanimiv dogodek, ki se je odigral v cerkvi Maria degli Angeli v Rimu ob priliki poroke italijanskega kralja in črnogorske princezine Jelene l. 1897. Novinarjem je bil odkazan v cerkvi zelo zakoten prostor, odkoder se ni moglo nič videti in nič slišati. Poročevalec nekega lista pa je prišel na izvrstno misel. Podkupil je cerkovnika, ki ga je pustil za oltar, kjer ga je pa opazil tajni policist in misleč, da je poročevalec gotovo kak anarhist, se je tiho spustil za oltar in ga vprašal: Kaj delate tukaj? — Sem poročevalec tega in tega lista. — To so prazne besede, je šepnil detektiv, vi morate takoj z menoj! — Dajte mi mir pri mo-

jem poslu, je rekel tiho poročevalec, detektiv pa ga je sgrabil za ramo in ga hotel odvesti. Ako me takoj ne izpustite, bom zaklical na vse grlo. — Za božjo voljo se je prestrašil detektiv, tega vendar ne hoste storili. — Pa bom, tako bom zatulil kakor biki v cerkvi je bila rad obreda tišina in detektiv je uvidel, da je najbolj pametno, ako pusti v miru poročevalca. Drugo jutro pa je bil ves dogodek opisan v listu tega poročevalca.

* Deset japonskih „božjih zapovedi“:

1. Živi kar največ mogoče na svežem zraku.
2. Jej meso samo enkrat na dan.
3. Koplji se dnevno v zelo vroči vodi.
4. Obleka naj bo iz grobe tkanine.
5. V postelji ne smeš biti manj kot šest in ne več kot sedem ur in sicer v temni sobi z odprtimi okni.
6. En dan v tednu počivaj.
7. Ogibaj se vseh strastnih ekscesov.
8. Oženj se.
9. Delaj kolikor ti treba.
10. Ne govori preveč.

* Prva senatorica v Belgiji. Marija Spaak-Janson, žena belgijskega pisatelja Pavla Spaaka je imenovana za senatorico.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: Ciril-Metodovo družbo. G. poštar J. Kambič iz Rogatca 30 Din.

Bodno slepe (Društvo slepih). V gostilni Podjed na Vidmu ob Savi se je ob priliki fantovščine Franceta Jurčeca iz Krškega zbralo 500 Din.

Jugoslovansko Matice. G. inž. Večerin Turnay iz Skoplja pošilja 1 zavoji rabljenih znanj.

Srčna hvala! III. Obrambni sklad: Mara in Ivan Rakovec, Kranj 1.200 K; uslužbeni

stroj. oddelka f. žel. Ljubljana 200 K; uslužbeni stroj. oddelka VI./I. žel. 200 K; Požun, Gornjigrad 200 K; Josip L. Rež, Tolsti vrh 200 K; Anton Vedlin, Kamnik 60 K; ustajalica v restavraciji juž. kol. v Ljubljani 200 K; Ljeto Bizjak, Rog. Slatina 200 K; Edo Delak, poročnik, Osijek 400 K; šentpeterska ž. podružnica Ljubljana 400 K; akupaj 8.200 K.

IV. Razni prispevki: Neimernan. Ljubljana 15 K; okr. sodišče Krško, iz kaz. poravnava 200 K; obitelj Potočnik, Ljubljana 60 K; uprav. Slov. Naroda, tu 2323 K 40; uprav. Jutra, tu 270 K; dr. V. Breskvar in gospoja. Ljubljana 40 K; Zvonimir Korbec, Topole nab. 148 K; A. Vode, Rudnik 40 K; V. Zablacan, Sv. Trojica 4 K; A. Cegnar, Zabnica 12 K; dr. Jože Bavdek, Metlika, zbirka na praznik nar. učenjstva 640 K 60; dr. Prešeren. Orogen in Crne, Krško 120 K; Ant. Kline, Gornje-polje, zbirka 28 K; postojni uslužbeni juž. kolodvora v Ljubljani v gramini pok. tovariša Oskar Szilbea 1.200 K; Anton Strekelj, Ljubljana 200 K; Ant. Milavec, Ljubljana, novoletno darilo 100 K; Kolinska tovarna, Ljubljana, prispevek od kave 1.000 K; Iv. Perdan, Ljubljana, prispevek od čaja 1.000 K; Iv. Perdan, Ljubljana, prispevek od vžigalce 12.980 K; skrajaj 20.390 K.

Za poslani kolektor so darovali razni rodoljubni večje prispevke. Vsem iskrena hvala!

Pozvedbe.

— Zgubila se je na potu od franc. škofanskega mostu, Wolfova ulica.

Zvezda, Erlovčeva cesta, Bleiweisova cesta d. t. 9 Črna na Koroškem, padura z č. arnico s svet. 624 K. Pošten najditelj se naproša, da jo vrne pri upravnistvu „Slov. Naroda“. Zgubitelj je uboga služkinja.

— Izgubil se je lovski pes (fermač), ki sliši na ime „Duli“ rujava barve, s pasjo znamko št. 753/18. Kdor ga je našel ali ve, kje bi se nahajal, naj to sporoči proti primerni nagradi na trdiko Breznik & Fritsch, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje.

— Izgubljena je bila v nedeljo zvečer v Gradišču zapasna urica z jermenčkom. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti primerni nagradi v pisarni Ivana Jelačina, Enbnska cesta 2 na naslov Danilo Berg.

Zelo prijetno pri ribanju hrbita rok nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože zob in ust deluje lekarnaria Fellerova prijetno dišči „Elafruide“. Mnogo je možnejši in boljši kakor francosko žanije in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 šnečialna steklenica skupaj z zamotom in poštnino za 48 kron pošilja: Eugen V. Feller Stubica donja Elsatrg 238 Hrovaška

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj

Blaga!na

dobro ohranjena „Wertheim“ štev. 3.

Dynamo

za ca. 60 luči.

Transmisija kompletna

ca. 65—65 mm v premeru dolga 6 m z 1 glavno jermenico in 2 stranskima jermenicama ali brez, s zraven spadajočimi stenskim konzolami z ležišči (Ringschmierlager), se kupi tako.

Obratiti se je naravnost na Betnšlar & Richter, Ljubljana, Večarski pot št. 1.

Vreč

se proda istotam ca 1000 dobro ohranjenih jutastih.

Tvorničko skladište papira

nudja uz najjeftinije eljone:

Novinski papir nesatirani veliki 63x95, 38x84

Tiskovni papir srednje fini satirani veliki 63x95, 38x84

Kuler papir u četiri boje veliki 63x95, 38x84

Omotni papir u rolama, 63x95, 38x84

Omotni papir u arcima, 63x95, 38x84

Ljopenka, 63x95, 38x84

Listovni papir, 63x95, 38x84

Papirnate vrečice, 63x95, 38x84

Pisači pribor, kao i sve ostale vrste papira:

ST. KUGLI, (L. Miller) Zagreb.

Posteli

pri poštni rodbini ali oboje išše takoj gospod. samce. Ponudbe pod „Muzikalen 26—417 na pravo Slov. Na oda.

Na stanovanje in hrano

se sprejme gospod. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 429

Salonska obleka

se dobro ohranjena, za manjšega gospoda, in več druge obleke, se oboje proda. Kriolovska cesta 111, Spod. Šiška (dvorišče, levo). 325

Hiacinte

v letih hvarah ima trgovina s semen Sever & Comp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Cenik semen pošljemo na zahtevo. 420

Preproga.

Pojrve se: Celovška a. 61, Spod. Šiška. 421

Šofer-mehanik

samostojen avtomonter, z dobrimi snirčevili, govori več jezikov. Išše mesto. Nastopiti more takoj. Ponudbe na J. Kirin, Zagreb, Vinogradska c. 27. 423

Za šivanje

damskih oblek se išše samo provrst a, res samostojna moč pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov upravitelju Slov. Naroda. 419

Na boljšo hrano

se sprejmejo blizu realne gospod e kakor tudi 2 mlajša dijaka na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 424

Pozor, smučarji!

Izdeljem smuč na naročilo, popravila se sprejmejo. Jožef Peterca, kolarstvo, Koseze pri Ljubljani. 418

Kompanjonka.

Trgovca o nabražena gospodična se želi pridružiti kot kompanjonka k dobro vpeljani trgovini, katere koli si budi stroke s ca. 150.000 kronami. Donisi pod „Venera 416“ na upravo Slov. Naroda. 416

Dražba.

Prostovoljna javna dražba hišne oprave iz zapuščine Ane Kasig se vrli v p. nedeljek 23. januarja 1922 ob 3 popoldne v Ljubljani, Skofja ulica 17. Matej Hafner, notar kot sodni komisar. 417

Dražbeni oklic.

Dne 20. januarja 1922 dopoldne ob 8. uri se proda v Ljubljani, Križni ulici 121, po javni dražbi razna pohor oprema in 1 brezovala. 422

Insertirajte

v Slov. Narodu.

Na domačo hrano

dobro, se sprejmejo gospodje. Naslov nove uprava Slov. Naroda. 38

Hiša

inventarjem in zemljiščem se proda. Beti Steklasa, St. Rupert, Dolenjsko. 39

Pe'rolejske vrče

kupimo v vsaki množini. Plačamo zaob z dvema vrčema po 80 K, postavimo volubna posta v Soveni I. Hrovat & Kemp., Ljubljana, Vegova ulica 6

Sprejme se

dijak na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 430

Išče se pridna gospodinja

k mlademu trgovcu samcu. Predpogoj poštena ter dobra kuharica. Za stanovanje je preskrbljeno. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 437

Praktikanta :

(projemalca)

s primerno izobrazbo, v starosti 16 do 17 let, sprejme lesna industrija. Ponudbe na „Poštini predal 183, Ljubljana I. 412

Išče se samostojna prodajalka

znana modne trgovine na tukajšnji m. trga. Ponudbe s sliko na upravn. štvo Slov. Nar. pod „Modna 301“. Glavni pogoji so: samostojno in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in p. savi roleg nemškega jezika. Vstop takoj. 412

Bogato založeno

modernih oblek, bluz, perila in drugih toaletnih potrebščin po znanih nizkih cenah privočno modna trgovina F. & M. Wozman, Ljubljana, Židovska ulica 4

Tedaj in privatno uro

za žive jezike.

Srbohrvaščina, francoščina, angleščina, nemščina, italijanščina. Poseben tečaj s srbohrvaščino! Pouk po direktni metodi. Pripravi se vsak dan ob 5. pop. v resiki, priti. I. a razred. 742

Pristojbenik

za takeno, sodno in poštno tarifo (204 strani) je zdel in se dobi ogr. naroč. pri izdajatelju dr. Ivanu Černetu, Gospodarske pisarne, Ljubljana, Miklošičeva 6. Cna 12 D. po polti kot priporočena tiskovina dinarjev 1350. 331

Zanesljiv kočijaž

se išše. Začetna plača 1200 K mesečno, stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta, živila po precej znižanih cenah. Ponudbe s priloženimi spričevali na: „Danica“, dien. društvo za kom. proizvod, Bez. Brod. 431

Dane Danilo-Cerar

benčni urednik

Matij Danilo-Cerar roj. Haberle

poročena.

Ljubljana Split-Omlj

Pozor, obrtniki!

Ker si mislim celo podjetje nreu editi, prodam takoj 12 čevljarških strojev, kateri so v na boljšem stanju. Ponudbe pod „Stroj 363“ na upravo Slov. Naroda. 263

Hiša

z vrtom, gospodarskim popopjem, njivami, gozdom se proda v okolici Ljubljane. Stanovanje prosto. — Naslov nove uprava Slov. Naroda. 260

Sobico

išče solidna, boljša, cel dan odsotna go. podčina. Gre event. kot sostanovalka. Ponudbe na Franc Stupica, Gosposvetška cesta 1. 353

Kupi se dobro ohranena jedilnica.

Ponudbe rod „Štev. 36 — 310“ na upavo Slov. Naroda. 310

Išče se upravitelj

(upraviteljica)

restavracije ofiderskega doma v Bitolju. Stanovanje, lokali, kuhinjska in namizna oprava in prstrebža brezplačno. Ponudbe na nj na naslov: Oficirski dom — Bitolj. 394

Drva

Imam na prodaj približno 150 m³. Kdor želi kupiti drva, bučova, naj se obrne na lastnika Ivan Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru. 370

Visokonapetnostni generator

na vrtilni tok

Iz tvornice nov izdelek tvornice Siemens-Schuckert, 3000 voltov, 50 period, 90 kva, tisoč obratov, s pripojenim zbujevalcem se točno odda.

J. Fränkel, Wien I. Rathausstrasse 2.

Telefon 14582. 415 Telefon 14582.

Vžigalice

znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic

d. z o. z. v Ružah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte! 36 Zahtevajte oferte!

Prelepa Vasiljica

in druge ruske pravljice

Pripoveduje Grotko Grotar.

Dobi se v Narodni knjižnici.

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Šolski sluga

išče službo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 400

Kupim hišo

prilpavno za trgovino, e entuslno kupim tudi stavbeno parcelo. Ponudbe pod „Promet 390“ na upravo Slov. Na oda. 390

Učenko

sprejme

„Narodna knjižnica“, Ljubljana, Prešernova ulica 7.

Strojepiska

zmožna stenografije, slovenščine in po možnosti nemščine se sprejme. Lastno počno pisane ponudbe brez spričeval pod „Trajno mesto 337“ na upravo Slov. Naroda. 337

Postrežnico

potrebujem. Dobra plača, hrana in stanovanje. Mestni trg 19, I., M. P. 338

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401

Trami in deske

se kupijo za izvoz v Italijo. Ponudbe pod „Trami“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 401